

WIADOMOŚCI KOMISJI TURYSTYKI PIESZEJ

---

NR 81 (116)

KWIECIEŃ 2024

---



## **W numerze:**

- Str. 3    Wspomnienie o Mirku ..... Krystian GRAJCZAK
- Str. 5    XX Rajd „Szlakami Powstania Wielkopolskiego” ..... Ewa BOSACKA
- Str. 9    XVIII Lubelski Zlot Przewodników TP „Miłocin 2024” ..... Marzena GAŁECKA
- Str. 13    Po raz 25 wędrowaliśmy Szlakiem mjr Henryka Dobrzańskiego ..... Wł. SZAFIŃSKI
- Str. 15    Kilka słów do artykułu W. Majdewicza ..... Andrzej CYRWUS
- Str. 16    Wieści z pracowni turystycznej ..... Zbigniew CURYŁ
- Str. 21    Klub Turystów Pieszych „Salamandra” ..... Elżbieta JARZĘBSKA
- Str. 22    Zdzisław Jerzy Steć – działacz społeczny, turystyczny i związkowy ..... Barbara STEĆ

Krystian GRAJCZAK

## Wspomnienie o Mirku



Mirosław Tomaszewski urodził się 16 marca 1942 roku w Gnieźnie. Od 5 września 1962 roku należał do PTTK Oddział Ziemi Gnieźnieńskiej w Gnieźnie, natomiast od 1976 roku do Klubu Górskiego PTTK „Ornak” im. ks. Tadeusza Hanelta.

Jego działalność związana była głównie z turystyką pieszą, gdzie wykorzystywał zdobyte uprawnienia przewodnika turystyki pieszej (1979) i znakarza szlaków nizinnych (2001).

Brał udział, jako wolontariusz, przy organizacji jednego z najważniejszych wydarzeń i przedsięwzięć PTTK – V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego, który odbył się w Gnieźnie w 2000 r.

Ponadto był współorganizatorem imprez turystycznych o zasięgu ogólnopolskim i wojewódzkim, które odbywały się w Gnieźnie: w 1980 r. – 3. Poznańskie Dni Turystyki; w 1982 r. – 31. Wielkopolski Zlot Przewodników Turystyki Pieszej; w 2000 r. – Ogólnopolski Rajd Turystyczny „Gniezno 2000”; w 2005 r. – 22. Ogólnopolski Zlot Przewodników Turystyki Żeglarskiej PTTK; w 2010 r. – 9. Zlot Wielkopolskiego Porozumienia Klubów Górskich PTTK; w 2013 r. – 60. Wielkopolski Zlot Przewodników Turystyki Pieszej i Wojewódzka Narada Aktywu Turystyki Pieszej.

Na Walnym Zjeździe Oddziału w dniu 15.03.2001 r. Mirosław Tomaszewski wystąpił z wnioskiem by na 70-lecie zorganizowanej turystyki na Ziemi Gnieźnieńskiej w 2003 r. został ufundowany sztandar. Poświęcenie sztandaru odbyło się 18.10.2003 r. w kościele św. Trójcy w Gnieźnie, był pierwszym chorążym w latach 2003-2009.

Od roku 1989 do 2001 roku współorganizował cykl rajdów „Stara Baśń”. W latach 1994-2012 był współorganizatorem rajdów pieszych organizowanych przez Oddział PTTK w Gnieźnie w tym cyklicznych rajdów ogólnopolskich: „Drogą Świętego Wojciecha”, „Gniezno 2000”, „Rajdów Królewskich” i „Śladami Historii”. Ponadto wspierał organizację rajdów „Szlakami Powstania Wielkopolskiego”, „Jesień na Ziemi Gnieźnieńskiej”, „Na spotkanie jesieni w Czarniejewie” i „Mikołajkowych”. Pomysłodawca i komandor w latach 2001-2009 rajdów „Niepodległości” i „Zimowych”.

Największe jednak uznanie wzbudziła organizacja cyklu pięciu rajdów „Przedszkolaków” w latach 2005-2009. W sumie w tych rajdach uczestniczyło 1617 małych roześmianych, ciekawych wszystkiego i pytających o wszystko dzieciaków, małych turystów.

Był komandorem 30 rajdów Oddziałowych a w 110 rajdach brał udział, jako prowadzący trasy i weryfikator książeczki OTP.

Propagował oraz kultywował tradycje patriotyczne wśród młodego pokolenia, szerząc wiedzę o Powstaniu Wielkopolskim 1918-1919, historii państwa polskiego, w tym swojego rodzinnego miasta Gniezna.

Przewodniczący Oddziałowej Komisji Turystyki Pieszej w latach 1989-1993; w latach 1993-2005 członek tejże Komisji. Od 1979 roku do 2009 był członkiem Terenowego Referatu Weryfikacyjnego Odznaki Turystyki Pieszej.

Ponadto w latach 2001-2009 był przewodniczącym Oddziałowej Komisji ds. Młodzieży Szkolnej a w latach 2009-2013 był członkiem Oddziałowej Komisji Krajoznawczej.

W latach 2001-2003 był jednym z koordynatorów programu Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu, którego celem było wyznaczenie optymalnych warunków dla upowszechniania aktywnych form turystyki dzieci i młodzieży. Był współorganizatorem konferencji „Rola i znaczenie krajoznawstwa i turystyki w reformowanej szkole”. Od listopada 2011 r. do maja 2012 r. współrealizował Grand Edukacyjny „Ciekawe jest życie turysty – promocja i wdrażanie różnorodnych form turystyki kwalifikowanej wśród młodzieży”. Grand powstał w ramach współpracy Starostwa Powiatowego i Oddziału PTTK Ziemi Gnieźnieńskiej w Gnieźnie.

W Klubie Górskim zajmował się turystyką pieszą niziną. Od roku 1984 zorganizował 239 wycieczek niedzielnych i rajdów na terenie Wielkopolski. Uczestniczył w 62 wyprawach górskich zarówno krajowych jak i zagranicznych. Zdobył 12 szczytów o wysokości ponad 2500 m n.p.m. Był jednym z pomysłodawców obozów górskich „Rodzinnych”, czyli wypraw pokoleniowych. Ten pierwszy odbył się w 2002 r. w Krościenku.

Otrzymał godność Członka Honorowego Klubu Górskiego PTTK „Ornak” im. T. Hanelta.

Kolega Mirosław Tomaszewski współpracował przy dwóch wydaniach książki pt. „Zarys historii Oddziału PTTK Ziemi Gnieźnieńskiej w Gnieźnie. Lata 1933-2008” i był współautorem publikacji o Klubie Górskim PTTK „Ornak” im. ks. T. Hanelta w Gnieźnie w 2001 r. Ponadto napisał szereg artykułów do kwartalnika „Gościńiec PTTK” i biuletynu Wielkopolskiej Korporacji Oddziałów PTTK „Znad Warty”. Był również współautorem regulaminów odznak krajoznawczych PTTK: „Śladami Świętego Wojciecha” (1995) i „Poznaj Szlak Piastowski” (2005).

Mirosław Tomaszewski był członkiem Zarządu Oddziału PTTK Ziemi Gnieźnieńskiej w Gnieźnie w latach: 1985-1992 – piastował funkcję wiceprezesa, 1997-2001, 2001-2009 – piastował funkcję wiceprezesa.

Natomiast w Klubie Górskim PTTK „Ornak” im. ks. Tadeusza Hanelta był członkiem Zarządu w latach 1983-2003. W latach: 1981-1983 i 2003-2013 był członkiem Rady Klubu.

Za działalność społeczną został odznaczony: Medalem Komisji Edukacji Narodowej (2011), Medalem Milenium Zjazdu Gnieźnieńskiego – Powiat Gnieźnieński (2000), Medalem Tysiąclecia Zjazdu Gnieźnieńskiego – Miasto Gniezno (2003) i Medalem Stanisława Pawłowskiego w 100-lecie Krajoznawstwa Polskiego (2008).

Otrzymał również odznaczenia PTTK: Odznakę „25 lat w PTTK” (1987), Srebrną Honorową Odznakę PTTK (1991), Złotą Honorową Odznakę PTTK (1996), Medal Pamiątkowy 50-lecia PTTK (2001), Medal 50-lecia Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK w Warszawie (2002), Srebrną Odznakę Zasłużony w Pracy PTTK Wśród Młodzieży (2006), Medal 55-lecia Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK w Warszawie (2008), Medal Franciszka Jaškowiaka - Za Zasługi dla Rozwoju Turystyki i Krajoznawstwa w Wielkopolsce (2011), Odznakę „50 lat w PTTK” (2012) i Złotą Odznakę Zasłużony w Pracy PTTK Wśród Młodzieży (2016). Za swoją działalność otrzymał Tytuł Honorowego Przewodnika Turystyki Pieszej (2011).

Posiadał umiejętności organizacyjne, potrafił zjednać sobie przychylność ludzi. Niezależnie od sytuacji miał w sobie ogromną pogodę ducha, którą zarażał wszystkich wokół.

Zmarł 16 stycznia 2024 roku w Gnieźnie.

**Cześć Jego Pamięci!**

Fot. ze zbiorów O/PTTK Gniezno

Ewa BOSACKA

## XX Rajd „Szlakami Powstania Wielkopolskiego”

W sobotę dnia 20 stycznia 2024 roku odbył się XX Rajd Turystyczny z okazji 105 rocznicy Powstania Wielkopolskiego. Organizatorem rajdu był Oddział PTTK Ziemi Gnieźnieńskiej w Gnieźnie. Finansowego wsparcia podczas realizacji rajdu udzielili: pani Maria



Suplicka – Wójt Gminy Gniezno oraz pan Tomasz Budasz – Prezydent Miasta Gniezna. Nagrody ufundował pan Piotr Gruszczyński – Starosta Powiatu Gnieźnieńskiego. W przygotowanie i przebieg rajdu aktywnie włączyła się pani Beata Szuszkiewicz – Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Obrońców Gniezna i Ziemi Gnieźnieńskiej w Goślinowie. Słodczyce ufundowała Firma „Edwardo” z Gniezna.

W rajdzie uczestniczyły 54 osoby. Byli to uczniowie gnieźnieńskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz uczniowie Szkoły Podstawowej w Goślinowie. Ponadto wędrowali z nami podopieczni Warsztatu Terapii Zajęciowej i Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego z Gniezna oraz osoby dorosłe z Gniezna, Witkowa i Żnina. Sporą grupkę stanowiły małe dzieci, było ich aż 6.

Trasa rajdu liczyła 9 km. Uczestnicy rajdu spotkali się na placu przy kościele bł. Bogumiła na Osiedlu Ustronie w Gnieźnie a następnie zostali zaproszeni przez ks. proboszcza Krzysztofa Walkowskiego do kościoła. Ksiądz proboszcz był pełen podziwu dla naszej pasji wędrowania i pobłogosławił nas na dalszą drogę. Trasa rajdu początkowo wiodła ośnieżoną promenadą wokół Jeziora Winiary, następnie śliskimi drogami Osiedla Róża, po czym drogą wśród pól podczas silnie wiejącego wiatru szczęśliwie dotarliśmy do Winiar. Tam czekał autokar i dowiózł nas na metę do szkoły w Goślinowie.

Na mecie czekały na nas atrakcje w postaci pysznej grochówki, gorąca herbata, słodczyce oraz możliwość udziału w konkursach sprawnościowych i w konkursie wiedzy o Powstaniu Wielkopolskim. Tegoroczny konkurs poświęcony był dwóm powstańcom: Janowi Bilskiemu i ks. Mateuszowi Zabłockiemu. Uczestnicy rajdu mogli zapoznać się z ich życiorysami zamieszczonymi w regulaminie rajdowym. Ponadto na mecie krótki zarys powstania przedstawiła komandor rajdu a przebieg powstania w Gnieźnie odczytała uczestniczka Ola. Wiadomości te przygotował pan Paweł Trygalski, historyk, który ze względów zdrowotnych nie mógł tym razem z nami wędrować.

Nasz pobyt w Goślinowie uświetniły swoją obecnością pani Wójt Maria Suplicka oraz Dyrektor Szkoły pani Beata Szuszkiewicz. Minutą ciszy uczciliśmy niedawno zmarłych członków PTTK Mirosława Tomaszewskiego i Tadeusza Gajdę, wieloletnich Przewodników Turystyki Pieszej i organizatorów licznych oddziałowych rajdów i innych imprez turystycznych. Uczestnicy rajdu zdobyli kolejne punkty do OTP oraz otrzymali okolicznościowy stempel.

Wspaniałą wiedzą o Powstaniu Wielkopolskim wykazali się następujący uczniowie:

Igor Koralewski – ZSP nr 3 z Gniezna

Adam Skoczylas – Katolicka SP „Rodzice-Dzieciom” z Gniezna

Aleksandra Sztyma – SP nr 2 z Gniezna

Jerzy Turza – Katolicka SP „Rodzice - Dzieciom” z Gniezna

Wśród osób dorosłych zwyciężyła: pani Magdalena Skoczylas z Gniezna

Odbyły się dwie konkurencje sportowe: podbijanie piłeczki tenisowej i tor przeszkód. W pierwszej z nich zwyciężyli uczniowie SOSW nr 2 z Gniezna:

1. Emilia Zezańska
2. Bartosz Grajkowski
3. Michał Grzechowiak

W konkurencji „tor przeszkód” zwycięstwo odnieśli:

1. Jerzy Turza – Katolicka SP „Rodzice-Dzieciom” z Gniezna
2. Amelia Kulecka – SP z Goślinowa
3. Aleksandra Sztyma – SP nr 2 z Gniezna

Zwycięzcy konkursów otrzymali nagrody książkowe oraz ciekawe upominki ufundowane przez Prezydenta Miasta Gniezna i Starostę Powiatu Gnieźnieńskiego. Drobne upominki i okolicznościowe znaczki trafiły do wszystkich uczestników rajdu.

Serdecznie dziękuję pani Marii Suplickiej za udział i finansowe wsparcie w realizacji imprezy, pani Beacie Szuszkiewicz i pracownikom szkoły za aktywny udział, życzliwość, zaangażowanie i okazaną pomoc w realizacji rajdu, panu Tomaszowi Budaszowi za wsparcie finansowe i przekazanie nagród, panu Piotrowi Gruszczyńskiemu za przekazanie nagród dla uczestników rajdu, Firmie „Edwardo” za ufundowanie słodyczy.







Fot. ze zbiorów O/PTTK Gniezno



Marzena GAŁECKA

## XVIII Lubelski Zlot Przodowników Turystyki Pieszej „Miłocin 2024”

9 marca 2024 roku Komisja Turystyki Pieszej Oddziału Miejskiego PTTK w Lublinie zorganizowała po raz osiemnasty Lubelski Zlot Przodowników Turystyki Pieszej. Tegoroczny



Zlot wpisał się w obchody 550. rocznicy utworzenia województwa lubelskiego. Uczestnicy spotkali się na dworcu PKP Lublin Główny, by o 7.53 wyruszyć pociągiem do Czesławic. Na miejscu przybyłych powitał Przewodniczący Komisji Turystyki Pieszej OM PTTK w Lublinie Kol. Mateusz Kapitan - Komandor Zlotu, który przedstawił ramowy program Zlotu i jego kierownictwo: kwatermistrza Kol. Tadeusza Dawidka oraz prowadzących trasę: Kol. Marzeną Gałęcką oraz Kol. Andrzeja Deputata. W promieniach słońca, które towarzyszyło nam przez cały dzień, ruszyliśmy na trasę Czesławice - Miłocin (11 km), podczas której kol. Leszek Warowny przedstawił historię zespołu pałacowo-parkowego znajdującego się w Czesławicach. Idąc skrajem lasu cynkowskiego dotarliśmy na miejsce, gdzie rozpaliliśmy ognisko turystyczne. Po wspólnym zdjęciu przy fladze PTTK ruszyliśmy w dalszą drogę, gdzie przez pierwsze 150 m mieliśmy do pokonania błotnisty teren.

Po drodze napotkaliśmy niesamowity widok - kilkakrotnie przebiegające tuż obok uczestników stado saren. Po kilku godzinach, przejście zakończyło się w gościnnych progach restauracji „U Hanyśa” w Miłocinie. Po pierwszym gorącym daniu nastąpiło oficjalne otwarcie Zlotu, którego dokonał Kol. Mateusz Kapitan. Wśród uczestników Zlotu gościli koledzy z Oddziałów PTTK z Lublina (Miejski i Wojskowy), Włodawy i Chełma. Głównym punktem Zlotu było złożenie ślubowania przez nowo mianowanych Przodowników Turystyki Pieszej. Ślubowanie odebrał Przodownik z najniższym numerem legitymacji – na Zlocie była to Kol. Maria Nowosad (PTP nr 7360). Następnie Piechurom została wręczona niebieska odznaka PTP (III st.) wraz z legitymacją, akt ślubowania oraz pieczęć przodownicza. W ten sposób do grona Przodowników TP przyjęliśmy nowych 9 Piechurów: **Teresę Chabros, Annę Lemiechę, Mirosława Molesztaka, Michała Pokrakę, Marka Skaleckiego, Magdalenę Skoniecką, Irenę Smyk, Marcina Smyka, Piotra Zaborskiego.**

W dalszej części uroczystości legitymacje z rozszerzeniem uprawnień przodowniczych na kolejne województwa otrzymało 12 Piechurów.

Ponadto na okoliczność imienin, Kol. Beata Bryk przygotowała tort, który został podany przez obsługę restauracji. Po reakcji naszych koleżanek i kolegów można było jednoznacznie stwierdzić, że wszystkim uczestnikom tort bardzo smakował.

W Zlocie uczestniczyło 36 osób + 5 osób na trasie. W związku z udziałem w XVIII Lubelskim Zlocie Przodowników Turystyki Pieszej, każdy z uczestników otrzymał pamiątkową naklejkę przygotowaną przez kol. Zdzisława Rydza oraz odcisk pieczęci również przygotowanej przez Kol. Zdzisława Rydza.

O zbliżającym się nieuchronnie końcu Zlotu przypomniał nam tradycyjny barszczyk czerwony z pasztecikami. O 17.40 w miłej atmosferze uczestnicy spotkania opuszczali miejsce biesiady, by udać się na stację PKP Miłocin Lubelski w drogę powrotną do miejsca zamieszkania. Kolejny Zlot został zapisany do historii. Czekamy na następny.

Kadra "XVII Lubelskiego Zlotu PTP":

- Mateusz Kapitan – Komandor Zlotu,
- Marzena Gałęcka – Kierownik trasy,
- Tadeusz Dawidek – Kwatermistrz.



Uczestnicy XVIII Lubelskiego Zlotu Przewodników Turystyki Pieszej na stacji Czesławice – początek trasy



Prowadząca trasę Kol. Marzena Gałęcka – przejście terenowe na wysokości lasu cynkowskiego



Uczestnicy Zlotu w oczekiwaniu na ognisko



Pamiętkowa fotografia uczestników Zlotu w terenie



Ślubowanie nowo mianowanych Przodowników Turystyki Pieszej – ślubowanie odbiera  
Kol. Maria Nowosad



Nowo mianowani Piechurzy tuż po ślubowaniu



Uczestnicy XVIII Lubelskiego Złotu Przodowników Turystyki Pieszej – ujęcie z drona

Fot. H. Byczek-Krasucka, T. Chabros, J. Sidorowski, M. Kapitan.

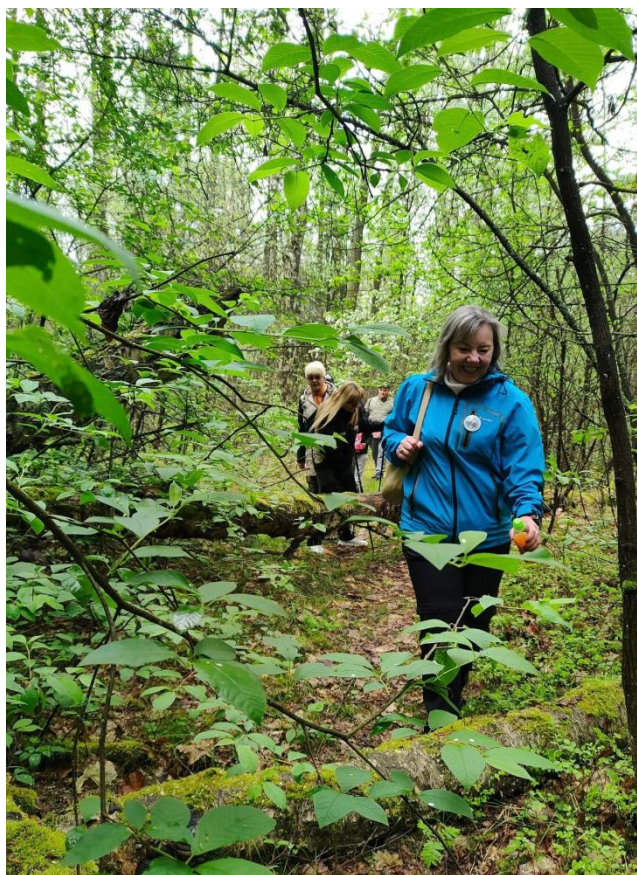
Włodzimierz SZAFIŃSKI

## Po raz 25 wędrowali Szlakiem mjr Henryka Dobrzańskiego – „Hubala”



W sobotę 20 kwietnia 2024 roku, odbył się XXV Rajd Szlakiem mjr Henryka Dobrzańskiego – „Hubala”. Tym razem uczestnicy spotkali się przy Szańcu k/Anielina, gdzie złożyli kwiaty i zapalili znicz przy symbolicznym grobie Hubala. Minutą ciszy uczczono pamięć poległego tu w kwietniu 1940 r. mjr „Hubala”, zwanego często „pierwszym partyzantem II wojny światowej”. Tutaj odbył się też konkurs wiedzy o Hubalu i jego oddziale. Pierwsze trzy miejsca zajęły: Nikola Watychowicz, Karolina Stasiak i Jagoda Józwik. Bezpośrednim organizatorem rajdu było

szkolne koło PTTK w Białaczowie przy współpracy z Oddziałem PTTK w Żarnowie. Uczestnikami byli uczniowie SP w Miedznej Drewnianej, z Białaczowa i z Zespołu Szkół Powiatowych im. Stanisława Staszica w Opocznie oraz turyści indywidualni m.in. z Żarnowa, Opoczna i Modliszewic koło Końskich, w sumie około 60 osób. Trasa przejścia pieszego prowadziła przed Szańcem Hubala przez Kozłowiec, Podlasek i Fryszerkę do Inowłodka (ok. 10 km). Pamiątką z rajdu będzie z pewnością plakietka okolicznościowa z ryciną przedstawiającą grupę kawalerzystów. Każdy z uczestników otrzymał mapę województwa łódzkiego, większość z obiektami militarnymi na naszym terenie. Warto podkreślić iż Rajd Szlakiem mjr Henryka Dobrzańskiego – „Hubala”, stanowił niewątpliwie kolejną lekcję historii w terenie.





Fot. B. Kalinowska i M. Szołowska

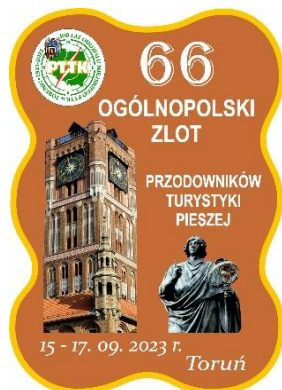
Andrzej CYRWUS

## Kilka słów do artykułu W. Majdewicza „Przodownicy Turystyki Pieszej po raz drugi w Toruniu”

Z wielką radością przeczytałem artykuł kol. Włodzimierza Majdewicza „Przodownicy Turystyki Pieszej po raz drugi w Toruniu”, który został opublikowany w „Piechurze”<sup>1</sup>. Na początku chciałbym serdecznie podziękować Autorowi za ten tekst, przypominający to wielkie wydarzenie sprzed wielu lat. Za słowa ciepłych wspomnień i sporą ilość informacji o XXII Ogólnopolskim Zlocie PTP, który się odbył w dniach 4-7 października 1979 r. O wspomnieniu naszych Przyjaciół i Kolegów. O wysiłku przez nich podjętym, aby godnie, ciekawie i w turystycznej atmosferze zadowolić „kwiat” turystyki pieszej przybyły wówczas do Torunia. A wysiłek był niemały zważywszy na liczbę 500 uczestników. Dla porównania w tegorocznym LXVI Ogólnopolskim Zlocie PTP uczestniczyły 104 osoby. Podejmując decyzję o zorganizowaniu Zlotu w roku 2023 r. mieliśmy na względzie przede wszystkim okragłą 550 rocznicę urodzin Mikołaja Kopernika i związane z tym huczne jej obchody w całym kraju. Uznaliśmy więc, że w mieście urodzenia Mikołaja Kopernika, w tym czasie nie powinno zabraknąć PTP. Innym mniej znaczącym, acz ciekawym, przyczynkiem był zbieg dwóch liczb mianowicie od ostatniego pobytu PTP w Toruniu upłynęły 44 lata i w tym czasie odbyły się 44 edycje Zlotu.

Autor kończąc artykuł zadał pytanie „Ciekawe czy są dziś wśród nas uczestnicy tamtego XXII Zlotu?”

Chcąc odpowiedzieć na to pytanie jeszcze w czasie trwania Zlotu rozpocząłem poszukiwania osób, które uczestniczyły w poprzednim Zlocie, który odbył się w Toruniu. Z sondy jaką przeprowadziłem wśród uczestników (nie wszystkich) tegorocznego Zlotu cztery osoby potwierdziły swój udział w tamtym historycznym już Zlocie. Są to kol. Teresa Nocoń-Hadasz z Kędzierzyna Koźle, kol. Zdzisław Nowocień z Jawora, kol. Stanisław Buczko z Żarnowa i kol. Marian Stasiulewicz z Jawora.



Serdecznie pozdrawiam  
uczestników i organizatorów  
66 OZPTP PTTK  
Zdzisław Nowocień  
JAWORA  
uczestnik Zlotu w roku  
1979

Jeden z wpisów w księdze pamiątkowej 66. Ogólnopolskiego Zlotu PTP

1 W. Majdewicz, Przodownicy Turystyki Pieszej po raz drugi w Toruniu, [w]: Piechur Nr 79 (114), red. E. Bosacka, K. Grajczak, M. Klemenski i A. Staszak, Warszawa 2023 r., ss. 28-29.

Zbigniew Curyl

## Więści z pracowni turystycznej

„Wstyd to wielki nie znać swojej ojczystej ziemi”  
Aleksander Janowski, 1919 r.

Turystyka i krajoznawstwo należą do tych sfer, które wzmocniają i rozwijają wśród dzieci i młodzieży, uczestników zajęć Koła PTTK „ToTuToTam” takie cechy, jak: ciekawość, żądza wiedzy, fantazja, radość z przygody i zabawy, otwartość, chęć eksperymentowania, energia, gotowość przyjmowania nowych wyzwań, poczucie godności, wola uczenia się oraz potrzeba i gotowość szacunku dla innych. W programie zajęć stwarzane są takie sytuacje, w których młodzież sama, w praktycznym działaniu, własnym wysiłkiem zdobywa życiowe doświadczenia, nawyki i wzory postępowania. Jednym ze sposobów może być zdobywanie



bywanie odznak turystyki kwalifikowanej i krajoznawczych PTTK poprzez odbywanie wycieczek, w przeważającej części - pieszych. W minionym roku szkolnym w Kole nadal funkcjonowało współzawodnictwo o największą liczbę zdobytych odznak zwane z humorem o tytuł „Blacharz Roku”. Od września 2022 do końca czerwca zdobyto łącznie 136 odznak. Pierwsze miejsce w tym współzawodnictwie zajęła Agata Hruszowiec zdobywając 31 odznak. W nagrodę otrzymała unikatową statuetkę, wykonaną z grubej blachy w Świdnickiej Fabryce Wagonów. Trzeba podkreślić zaangażowanie rodziców w pomoc swoim dzieciom w opracowywaniu kronik, weryfikacji i organizacji wycieczek.

Inną, przyjętą przez uczestników Koła formą rywalizacji jest prowadzony Ranking na najaktywniejszego uczestnika. Sprzyja temu prosty i czytelny regulamin przyjęty od chwili utworzenia, w 2010 roku. I tak: 1 punkt przysługuje za obecność na zajęciach Koła, 5 punktów za udział w rajdach, wycieczkach lub reprezentowanie barw Koła na imprezach zewnętrznych: konkursy, turnieje, uroczystości. W roku szkolnym 2022/23 spośród 21 uczestników zapisanych w dzienniku zajęć, najwięcej – 174 punkty zdobył Piotr Ziarnowski przed Agatą Hruszowiec i Krzysztofem Ziarnowskim. Wszyscy uczestnicy rankingu za swoje zaangażowanie otrzymują pozycje książkowe o tematyce turystyczno – krajoznawczej. Najlepsi mają prawo wyboru, a zwycięzca otrzymuje okolicznościowy puchar z imienną grawerką.

Realizowany plan pracy koła obejmuje organizowanie spacerów po mieście rodzinnym i najbliższej okolicy. W minionym roku szkolnym zrealizowano: spacer na Rynek z uwzględnieniem zabytków starówki miejskiej, zwiedzanie wieży ratuszowej, spacer do Parku Centralnego, XIV Jesienny Spacer trasą questu „Śladami M. Kozara-Słobódzkiego”, oraz spacer trasą questu „Sławni i znani ze Świdnicą związani”. Przewodnią myślą krajoznawstwa „uprawianego” w Kole było zawsze aktywne uczestnictwo w patriotycznych nur-



tach życia społeczności lokalnej miasta oraz udział w obrzędowości rocznej i pielęgnowanie świąt kościelnych. Koło pochwalić się może organizacją rajdów, wycieczek i innych przedsięwzięć: I Diecezjalna Piesza Pielgrzymka Szlakiem Świętego Jakuba Ślęza – Wambierzyce (16-18.09.2022); Rajd w Góry Stołowe w ramach IX Międzypokoleniowej Sztafety Turystycznej PTTK (24.09.2022); Udział w 45. Zlocie Turystów Świdnickich na Ślęży (31.10.2022); XIII Rajd Niepodległości „Szlak Zamków Piastowskich” (13.11.2022) w ramach obchodów Święta Odzyskania Niepodległości; Rajd Andrzejkowy Koła w Góry Izerskie (26.11.2022); Wycieczka krajoznawcza do Wałbrzycha „W poszukiwaniu Św. Mikołaja” (7.12.2022); Rajd do odznaki „Znam Góry Sowie”: Bielawa – Przełęcz Jugowska (15.01.2023); Urodzinowy Rajd Koła: Lubachów – Bojanice (22.01.2023); Rajd Zimowy Wokół Waligóry w Górach Kamiennych (16.02.2023); XVI Rajd Nepomucenowy: Lewin Kłodzki (19.03.2023); I Rajd Rowerowy Koła „Szlakiem Pałaców Ziemi Świdnickiej” (4.06.2022).



Krajoznawstwo i turystyka wzajemnie się uzupełniają a uprawianie łącznie i harmonijnie niosą w sobie cenne wartości kulturotwórcze i zdrowotne. Dzięki swoim treściom i zasadom ich rola we współczesnej placówce oświatowej powinna wzrastać i iść w parze z szukaniem nowych atrakcyjnych metod nauczania, form wypoczynku i rozrywki. Dążąc do samodzielności młodych turystów nie sposób przecenić nauczania topografii jako pierwszego elementu pracy z planem, mapą, aplikacją mobilną. Topografia, stanowiąca składową część turystyki, obok form rekreacji stwarza możliwości samodzielnego działania, ułatwiające penetracje turystyczne oraz bezpieczne poruszanie się na szlakach bez względu na wiek. W Kole „ToTuToTam” systematycznie pogłębia się nauczanie topografii od podstawowego poznania szkicu terenowego przez plan sytuacyjny po znajomość znaków topograficznych, „czytanie” mapy po udział w Imprezach na Orientację do rangi Pucharu

Polski Młodzieży. W minionym roku szkolnym ponownie Agata Hruszowiec sięgnęła po zwycięstwo w tych prestiżowych zawodach: tak w klasyfikacji Pucharu Dolnego Śląska jak i w klasyfikacji ogólnopolskiej. W poszczególnych edycjach MnO czołowe lokaty zajmowali także: Krzysztof i Piotr Ziarnowscy, Amelia Jaskuła, Jan i Klara Wojewodziec, Karolina Tyńska. Członkowie Koła odnotowali udział w poszczególnych zawodach: „W Dolinie Bobru” k/Lwówka Śl. (10.09.2022), „Bukowa Góra” k/Lubania (8.10.2022), w Sulistrowicach k/Sobótki (22.10.2022), Brzeźnicy k/Kozienic (4.11.2022), „Puchar Gołębiarki” we Wleniu (5.11.2022), „Sami Swoi” w Lubomierzu (29.04.2023), Finał Wojewódzki OMTTK w Polanicy Zdrój (14.05.2023), „Z zamkiem w tle” w Bolkowie (27.05.2023), VII Świdnickie MnO w Bystrzycy Górnej (3.06.2023) oraz podczas Finału Centralnego OMTTK w Rumi.

Do głównych działań krajoznawczych Koła zaliczyć należy przeciwdziałanie widocznemu kryzysowi wartości, odbudowanie polskiej, a także regionalnej tożsamości kulturalnej, ochrona przyrody i krajobrazu kulturowego - pojmowanych jako wartości naczelną oraz krajoznawcze. Przygotowanie do harmonijnego życia w nowym łańdże polskim i europejskim. Służyły temu realizowane w roku szkolnym 2022/23 tematy planu pracy przygotowujące uczestników zajęć do udziału w konkursach krasomówczych, konkursach wiedzy i Ogólno-

polskim Konkursie Krajoznawczo – Turystycznym PTTK. Szczególnie cenne okazały się spotkania i prelekcje przedstawicieli instytucji i stowarzyszeń pozarządowych: - Zbigniew Żelaśkiewicz – Świdnickie Stowarzyszenie Rekonstrukcyjne - „Historia munduru legionowego” (15.10.2022); Józef Kawałko - Przewodnik Sudecki – „Skały i Minerale Sudetów” (1.04.2023); Ewa Mojsey – ratownik medyczny – „Zasady udzielania pomocy przedmedycznej” (5.05.2023); Monika Drozdowska - Nadleśnictwo Świdnica – „Tropy i ślady zwierząt w okolicznych lasach” (8.05.2023); Krzysztof Kaszuba - Prezes ZO PTTK Kłodzko – „Działalność i struktura PTTK” (14.05.2023); Andrzej Berczyński – Przewodnik miejski – „Historia i atrakcje Bolesławca” (21.05.2023).



„naszej” jodły „Drzewusia”), Impreza z okazji XII Rocznicy Powstania Koła w Świetlicy leśnej „Odyńcówka”, Wręczenie medali „Za 50-100-150 rajdów z kołem, uroczyste zakończenie zajęć w MDK. Krajoznawstwo jest wielostronną i kompleksową znajomością kraju - jego przeszłości i współczesności - ze szczególnym uwzględnieniem własnych regionów. Wiedzę tę osiąga się w czasie wycieczek oraz uzupełnia lekturą. Cele pracy krajoznawczej z młodzieżą opierają się na działalności wychowawczej i mają one głęboki sens w procesie wiązania teorii z praktyką.

W dwunastym roku wspólnej pracy dzieci, młodzieży, rodziców i nauczyciela można się pochwalić największym osiągnięciem. Przystępując do zajęć w roku szkolnym 2022/23 zakładaliśmy obronę tytułu Zwycięzcy Ogólnopolskiego Turnieju Turystyczno – Krajoznawczego PTTK zdobytego w kategorii szkół podstawowych w trakcie XLVIII Finału w dniach 16-19 czerwca 2022 w Świdnicy. Zadanie tym trudniejsze, że zwycięską drużynę (do której należą również Piotr Ziarnowski i Jan Wojewodziec) opuściła Agata Hruszowiec z uwagi na zmianę typu szkoły na ponadpodstawowy. Zatem, budowa drużyn w dwóch kategoriach wiekowych rozpoczęła się od nowa. Eliminacje powiatowe 2 kwietnia 2023 r. przebrnęły dwie drużyny w kategorii szkół podstawowych i jedna w kategorii ponadpodstawowych. Nie udało się awansować Amelii Jaskule i Oliwii Koszyk. W trakcie Finału Wojewódzkiego w dniach 13-14 maja w Polanicy Zdrój w kategorii szkół podstawowych I miejsce i awans do finału centralnego uzyskała drużyna A: Hanna Dębek, Piotr Ziarnowski i Jan Wojewodziec a IV miejsce drużyna B: Karolina Tyńska, Klara Wojewodziec i Krzysztof Ziarnowski. O fantastyczny wynik postarały się nasze dziewczyny w kategorii szkół ponadpodstawowych. Drużyna Agaty w składzie: Agata Hruszowiec, Andżelika Stępińska

i Martyna Nycek pokonała m.in. drużynę z Bogatyni (ubiegłorocznego zwycięzcy Finału Centralnego). Zatem, dwie nasze drużyny reprezentowały województwo dolnośląskie w Finale Ogólnopolskim OMTTK w Rumii. I to jak reprezentowały! Piotr wygrywa indywidualnie test wiedzy oraz ocenę odznak i uprawnień turystycznych, nagroda drużynowa za marsz na orientację oraz w konkurencji kultura kaszubska. Ostatecznie I miejsce drużynowo w kategorii szkół podstawowych związane z kwotą 8000 zł. Wśród starszej młodzieży Agata wygrywa ocenę odznak i uprawnień turystycznych a drużyna konkurencję kaszubską, „samaritanek” i marsze na orientację. Generalnie drużyna Agaty zajmuje II miejsce i kwotę 4000 zł i dodatkowo nagroda Sekretarza Generalnego PTTK – udział w VII Kongresie Krajoznawstwa Polskiego. Szczęście dzieci z osiągniętego celu to ogromna satysfakcja dla nauczyciela i radość rodziców. Umiłowanie kraju ojczystego poprzez poznanie jego historii, kultury i walorów krajoznawczych w naszym Kole „ToTuToTam” trwa od lat i przekłada się na wychowanie świadomego obywatela naszej ojczyzny.





Fot. ze zbiorów Z. Curyła

Elżbieta JARZĘBSKA

## Klub Turystów Pieszych „Salamandra”

„Salamandra” jest Klubem Turystów Pieszych. Działamy w PTTK Oddziale Łódzkim im. J. Czeraszewicza. Klub istnieje od 1962 roku. Klub nasz w końcu 2023 roku liczył 38 członków. Są to osoby, dla których „Salamandra” jest klubem podstawowym.

W klubie mamy 17 przodowników turystyki pieszej, 4 przodowników turystyki górskiej, 2 przodowników turystyki kolarskiej, 2 przodowników imprez na orientację. 2 osoby są instruktorami krajoznawstwa, 7 ochrony przyrody. Mamy w klubie 2 osoby, które mają uprawnienia opiekunów przyrody, 1 społecznego opiekuna zabytków PTTK, 4 są społecznymi opiekunami zabytków, 4 są organizatorami InO, 8 ma uprawnienia znakarskie.

W 2023 roku zorganizowaliśmy 61 imprez, z tego 59 na terenie województwa łódzkiego. 1 wycieczka odbyła się na terenie województwa mazowieckiego. Ogółem w naszych imprezach uczestniczyło 1246 osób, w tym 352 dzieci. Organizujemy niedzielne wycieczki piesze przez cały rok, otwarte dla wszystkich. Żeby w nich uczestniczyć, wystarczy zapłacić za bilet. W naszym oddziale organizujemy 5-6 rajdów w ciągu roku. Na rajdach uczestnicy dostają przeważnie mapkę z opisem trasy i idą według opisu. W rajdach bierze udział młodzież z opiekunami oraz turyści indywidualni.

Nasze zebrania odbywają się w poniedziałki w siedzibie Oddziału w Łodzi przy ulicy Wigury 12.

Zapraszamy do polubienia naszego profilu na FB Klub Turystyki Pieszej „Salamandra”, uczestnictwa w naszych imprezach i działalności w klubie. Prezes Klubu – Elżbieta Jarzębska PTP 10999.



Fot. ze zbiorów KTP „Salamandra”

Barbara STEĆ

## Zdzisław Jerzy Steć – działacz społeczny, turystyczny i związkowy



Zdzisław Jerzy Steć urodził się 19.04.1949 r. w Nowogardzie (woj. zachodniopomorskie). Od 6 roku życia mieszkał w Szczecinie. Miłość do Ojczyzny i zamiłowanie do prawdziwej historii Polski wpajali mu od najmłodszych lat rodzice: matka Zdzisława Steć (Powstaniec Warszawski, ps. „Pola”) i ojciec Jan Steć (w 1939 r. twórca pierwszej partyzantki na Lubelszczyźnie, ps. „Janusz Wasteja”).

Pierwsze turystyczne kroki stawiał w ZHP. Jednak prawdziwego turystycznego bakcyła łyknął w Technikum dzięki prof. języka angielskiego Ryszardowi Kobendzy (wioślarz, olimpijczyk z Rzymu w 1960 r.) oraz prof. Stefanowi Wójtowiczowi. Dzięki nim 12.03.1964 r. wstąpił do Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Tego samego dnia stał się także członkiem najstarszego w Polsce Klubu Turystów Pieszych „Wiercipięty”.

Od pierwszych dni członkostwa w PTTK stał się aktywnym działaczem. Założył Kolarski Klub Turystyczny „Bieliki” przy Technikum Gospodarczym w Szczecinie i w latach 1967-76 był jego wiceprezsem.

Kocha morze, turystykę i krajoznawstwo. Z zawodu jest oficerem Polskiej Floty Handlowej. Obecnie przebywa na emeryturze. Za pracę społeczną we Flocie był wielokrotnie wyróżniany „Złotą Latarnią” Festiwalu Kulturalnego Ludzi Morza. W 1980 r. został zdobywcą złotego medalu TKKF „Turysta Marynarz” (w Światowym Roku Turystyki Rowerowej Marynarzy i Rybaków).

Pomimo wykonywanego zawodu Zdzisław Jerzy Steć był wybierany do władz PTTK i Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Kontakt z tymi organizacjami utrzymywał na własny koszt za pośrednictwem stacji brzegowej „Szczecin Radio”. Dzięki temu mógł aktywnie uczestniczyć w życiu PTTK i PTT. W latach 1990-1994 był prezesem najstarszego w Polsce Klubu Turystów Pieszych „Wiercipięty” i współtwórcą największych sukcesów Klubu, który musiał reaktywować.

Od samego początku (1980 r.) był działaczem NSZZ „Solidarność”. W latach 1980-81 działał jako członek współzałożyciel Krajowej Komisji Przedsiębiorstw Gospodarki Morskiej i Żeglugowej NSZZ „Solidarność”. Po wprowadzeniu w dniu 13.12.1981 r. stanu wojennego w Polsce nie przerwał działalności związkowej. Pracował w podziemnych strukturach „Solidarności” nieprzerwanie aż do ponownej rejestracji związku w 1989 r.

W 1989 r. na m/s „Ignacy Daszyński” założył pierwsze we flocie koło NSZZ „Solidarność”. Został też laureatem konkursu tygodnika NSZZ „Solidarność” - „Jedność” i dyrektorem PŻM-u dotyczącego nadania nazw 4 masowcom z serii „Solidarność” (zaproponowane nazwy to: „Legiony Polskie”, „Orlęta Lwowskie”, „Polska Walcząca” i „Szare Szeregi”); nadano je statkom wybudowanym dla PŻM-u w stoczni kopenhaskiej).

W latach 1992-95 był członkiem Międzyzakładowej Komisji NSZZ „Solidarność” przy Polskiej Żegludze Morskiej w Szczecinie.

Cieszył się olbrzymim zaufaniem i autorytetem wśród marynarzy. W latach 1994-98 wybierano go do Rady Pracowniczej PŻM-u (VI i VII kadencja), w której wyróżniał się dużą aktywnością.

Zdzisław Jerzy Steć pełnił społecznie 18 funkcji w PTTK. Był m.in.: wiceprezesem Kolarskiego Klubu Turystycznego PTTK „Bieliki” (1967-76), przewodniczącym Oddziałowej Rady Programowej PTTK przy Szczecińskim Oddziale PTTK (1991-92), Prezesem najstarszego w Polsce Klubu Turystów Pieszych „Wiercipięty” (1990-94), Przewodniczącym

Międzyoddziałowej Komisji PTTK ds. wykrycia sprawców spalenia archiwum po byłym Zarządzie Okręgu i Wojewódzkim Oddziale PTTK.

Od 1968 r. posiada uprawnienia Przewodnika Turystyki Pieszej PTTK. W 1991 r. rozszerzył je na całą Polskę. W 2003 r. został Honorowym PTP. Jest także Organizatorem Turystyki PTTK, Instruktorem Ochrony Przyrody PTTK, Strażnikiem Ochrony Przyrody, Instruktorem Krajoznawstwa Polski, Przewodnikiem GOT-PTT (wszystkie krainy górskie w Polsce).

W 1975 r. założył I Ogólnopolski Klub Turystów Pieszych "Cezarki" z siedzibą w Radomiu oraz filiami w Szczecinie, Bydgoszczy i Słupsku. Klub ten do dziś (2024 r.) jest wiodącym klubem turystyki pieszej w Polsce.

12.11.1991 r. założył IVV w Polsce (Internationaler Volkssportverband-International Federation of Popular Sports) i od samego początku znajdował się w Prezydium władz tej organizacji. Przyjęła ona polską nazwę Polska Federacja Popularyzacji Turystyki. Dzięki IVV na polskie imprezy turystyczne przyjeżdżają turyści z całej Europy, USA i Kanady.

Zdzisław Jerzy Steć jest założycielem Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego na Pomorzu Zachodnim. 11.10.1997 r. powstało Koło PTT na Pomorzu Zachodnim, a 6.11.2001 r. – Oddział Zachodniopomorski PTT.

Był także współtwórcą pierwszego w Polsce Szkolnego Klubu Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego „Pełzaczki-Dreptusie”. Powstało ono przy Szkole Podstawowej nr 35 w Szczecinie. Tworzył również Szczeciński Klub Wędrowców PTT-PTTK „Pełzaki” – początkowo przy Polskiej Żegludze Morskiej, a następnie przy szczecińskim Gimnazjum nr 12. Od chwili założenia Klub ten jest wiodącym na Pomorzu Zachodnim Szkolnym Klubem Turystycznym. Zdobywa laury także w konkursach ogólnopolskich. Za swoją działalność na niwie ochrony przyrody w 2003 r. Komisja Ochrony Przyrody ZG PTTK wyróżniła Klub Złotą Honorową Odznaką PTTK „Turysta Przyrodnik”.

Przebywając na emeryturze Zdzisław Jerzy Steć jest nadal członkiem kadry PTTK i PTT. Publikuje artykuły turystyczno-krajoznawcze, udostępnia prasie własne materiały archiwalne (np. zdjęcia z lat stanu wojennego).

Pasjonują go turystyka i krajoznawstwo. Zdobył wiele odznak krajoznawczych i turystyki kwalifikowanej m.in.: Dużą Złotą GOT PTT, GOT PTTK „Za Wytrwałość” (2 razy), Złotą OTP „Dla Najwytrwalszych”, Dużą Złotą Motorową Odznakę Turystyczną, Dużą Srebrną Kolarską Odznakę Turystyczną, Odznakę Krajoznawczą Polski z Szafirem, Dużą Złotą „Turysta Przyrodnik”. Posiada zweryfikowane 230 regionalne odznaki turystyczno-krajoznawcze różnych stopni zdobywane na terenie całego kraju (dalsze są w trakcie zdobywania).

W 2007 r. zdobył po raz pierwszy Koronę Gór Polski, a w 2011 r. przyznano mu ją po raz drugi.

Za nieustającą pracę na rzecz turystyki i krajoznawstwa w PTT, PTTK i we Flocie Zdzisław Jerzy Steć został wyróżniony następującymi odznaczeniami:

1. Zasłużony Działacz Kultury,
2. Złota Odznaka „Zasłużony Pracownik Morza”,
3. Najwyższą regionalną Odznaką „Zasłużony dla Pomorza Zachodniego – Gryf Pomorski”,
4. Złoty Krzyż Gryfa Zachodniopomorskiego,
5. Odznaka „Za Zasługi dla Turystyki”,
6. Złota Honorowa Odznaka PTTK,
7. Złota Odznaka PTTK „Za Pracę wśród Młodzieży”,
8. Honorowy PTP,
9. Honorowy Członek KTP „Wiercipięty”,
10. Dyplomy i listy gratulacyjne PTTK, PTT i PFPT-IVV,

11. Złota Honorowa Odznaka PTT „Z Kosówką”,
12. Odznaka Działacza Opozycji Antykomunistycznej,
13. Odznaka "Za Zasługi dla Niepodległej Polski",
14. Złoty Krzyż Zasługi RP,
15. Medal Wolności i Solidarności,
16. Medal Stulecia Odzyskanej Niepodległości,
17. Medal "Pro Patria".

Za długoletnie i nieustanne propagowanie turystyki i krajoznawstwa na terenie Szczecina i Pomorza Zachodniego oraz działalność na rzecz Pomorza Zachodniego Zdzisław Jerzy Steć został w 2007 r. i w 2015 r. wpisany do Encyklopedii Szczecina.

W 2018 r. za działalność w podziemnych strukturach NSZZ "Solidarność" Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych uznał Zdzisława Stecia za działacza opozycji antykomunistycznej oraz osobę represjonowaną i wyróżnił odznaką "Za Zasługi dla Niepodległej Polski".





Wydawca: Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK  
Witryna internetowa <http://ktpzg.pttk.pl>  
Warszawa – kwiecień 2024  
Redakcja: Ewa Bosacka i Marcin Czerwiński  
Redakcja techniczna: Krystian Grajczak  
Okładka: Włodzimierz Majdewicz  
Nakład: 100 egz.  
Adres do korespondencji: 00-075 Warszawa  
ul. Senatorska 11  
[ebosacka@wp.pl](mailto:ebosacka@wp.pl)